

ДЕРЖАВНЕ УПРАВЛІННЯ

Грабчук О.В.

асистент,

Державний університет «Житомирська політехніка»

ДЕРЖАВНЕ УПРАВЛІННЯ В СФЕРІ ПРОТИДІЇ ФІНАНСУВАННЮ ТЕРОРИЗМУ: ПРОБЛЕМАТИКА ДОСЛІДЖЕНЬ

Фінансування тероризму є важливою умовою його виникнення та існування, саме тому на сучасному етапі ефективного вирішення потребують такі завдання антитерористичної політики як боротьба з корупцією та протидія фінансуванню терористичній діяльності. Згідно з даними Єдиних звітів про кримінальні правопорушення Генеральної прокуратури України за 2015-2019 рр. ситуація щодо облікованих кримінальних правопорушень за злочинами проти громадської безпеки не є сталою. За останні п'ять років найбільша їх кількість була зафіксована в 2016 р. – 2183, а в 2019 р. найменша – 943. Проте питома вага злочинів, пов'язаних з фінансуванням тероризму (ст. 258⁵ Кримінального кодексу України), в обох роках знаходиться на рівні 3%. Таким чином, розробка наукових підходів для вирішення проблем протидії фінансуванню тероризму не втрачає свого значення та вимагає проведення досліджень в сфері державного управління, права, політології та інших галузей наук.

Перед розкриттям напрацювань науковців зазначимо, що продовжується розвиток національної нормативно-правової бази в сфері протидії тероризму. На міждержавному рівні Україна дотримується світових напрямів, спрямованих на протидію тероризму, зокрема ратифіковано антитерористичні конвенції (серед яких Конвенція Ради Європи про відмивання, пошук, арешт та конфіскацію доходів, одержаних злочинним шляхом, та про фінансування тероризму (2005 р.); Міжнародна конвенція про боротьбу з фінансуванням тероризму (1999 р.)). Крім того, здійснюються певні кроки щодо удосконалення законодавчої бази з цих питань – вносяться зміни в основоположні документи, які були прийняті десятки років тому, затверджуються нові, зокрема

Концепція боротьби з тероризмом в Україні, затверджена Указом Президента України від 05.03.2019 р. № 53/2019, та Закон України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення» від 06.12.2019 р. № 361–ІХ. Проте ці кроки не усувають всі наявні суперечності організаційно-правового характеру, про що свідчить і незникаючий інтерес до даної теми серед науковців.

Для оцінки результатів в науковій сфері з напрямку фінансування терористичної діяльності, розробки механізму державного управління в даній сфері важливе значення відіграє систематизація проблем та шляхів їх вирішення, запропонованих в працях науковців. На основі узагальнення наукових праць за 2015–2020 рр., представлених в Національній бібліотеці України імені В.І. Вернадського, визначено такі групи питань:

1) питання теоретичного характеру (характеристика схем, способів, інструментів фінансування тероризму; вивчення зарубіжного досвіду боротьби з фінансуванням тероризму);

2) питання економічного характеру представлені дослідженням механізмів виявлення, оцінки та моніторингу ризику фінансування тероризму;

3) питання правового характеру (окреслення ряду проблем, притаманних антитерористичному законодавству та визначення напрямів його удосконалення; складність доказування фінансування тероризму в кримінальному аспекті; аспекти відповідальності за фінансування тероризму);

4) організаційного характеру (створення механізмів співпраці між органами, що здійснюють боротьбу з фінансуванням тероризму; реорганізація органів, що здійснюють боротьбу з фінансуванням тероризму).

Проведений аналіз праць з питань фінансування тероризму засвідчив приділення значної уваги теоретичним питанням. Щоправда, розкриваючи теоретичні аспекти проблематики фінансування тероризму, дослідники не зупиняються виключно на питаннях удосконалення категоріального апарату, а також здійснюють спроби охарактеризувати інструменти, що використовуються з цією метою. Вивчення зарубіжного досвіду має велике значення для окреслення напрямів удосконалення державного управління в сфері протидії фінансуванню тероризму. Саме

тому науковці продовжують досліджувати досвід країн світу в контексті боротьби з фінансуванням тероризму та визначати можливості його імплементації у вітчизняну практику.

Приділення найбільшої уваги теоретичним питанням є цілком зрозумілим, адже недостатній рівень розкриття об'єкта дослідження за його основними характеристиками ставить під сумнів дієвість розробок внаслідок можливості неврахування всіх наслідків об'єкта. В той же час хотілося б бачити результати наукових досліджень в частині розроблених механізмів, які були б готові до впровадження та які враховували, як економічний, юридичний, так і організаційний аспекти.

Вважаємо за необхідне більш глибоко розглянути поняття ризик-менеджменту протидії фінансуванню тероризму та його інструментів, що реалізуються на рівні держави, враховуючи, насамперед, новітні способи фінансування тероризму.

Враховуючи результати проведеного дослідження, можемо стверджувати, що більшість суперечливих питань, які виникають в ході правової оцінки фінансування тероризму, продовжують бути актуальними.

Систематизація досліджуваних питань дозволяє стверджувати, що державне управління в сфері протидії фінансуванню тероризму має широке міждисциплінарне підґрунтя. Комплексний підхід до дослідження даного питання повинен передбачати його розкриття з правової та економічної сторін та розкривати як теоретико-методичні, так і організаційні аспекти.